
Cursus 1000 jaar Groninger geschiedenis

In tien lezingen neemt drs. Jochem Abbes, regionaal historicus, u mee langs duizend jaar Groninger cultuurgeschiedenis. Aan de hand van voorbeelden uit de kunst en architectuur wordt in elke lezing één eeuw uitgelicht. Per eeuw komen de belangrijkste landschaps- en cultuurhistorische aspecten aan de orde die nodig zijn om 'het Verhaal van Groningen' te begrijpen. De lessen zelf worden gegeven op een mooie historische locatie: de Doopsgezinde kerk in Sappemeer.

De lezingen hebben een collegeachtig karakter: ze worden gegeven aan de hand van beeldmateriaal en ook wordt er achtergrondinformatie (een literatuurlijst en bronnenmateriaal) verstrekt aan de deelnemers. Behalve voor het verdiepen van uw kennis over de provincie willen we met deze cursus het enthousiasme voor de rijke cultuurgeschiedenis van de provincie Groningen versterken. Het niveau is populairwetenschappelijk en voor iedereen toegankelijk.

De complete lezingenreeks kost € 200,-. Het is ook mogelijk de lezingen individueel te boeken. Aanmelden kan via [Erfgoedpartners](#): Voor meer informatie over de lezingen kunt u contact opnemen met Jochem Abbes via jochemabbes@sisteviator.nl. De lezingen worden gegeven op de dinsdagavonden 29 oktober, 5, 12, 19 en 26 november. Daarna wordt de reeks vervolgd op 7, 14, 21, 28 januari en 4 februari. U ontvangt een schriftelijke bevestiging van deelname.

De lezing is een samenwerking tussen Erfgoedpartners en regionaal historicus drs. Jochem Abbes van Cultuurhistorisch Bureau Siste Viator uit Bourtange.

Duizend jaar Groninger cultuurgeschiedenis

kunst en architectuur als spiegel van de politiek-bestuurlijke en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen in onze provincie.

Samenvatting: in tien lezingen wordt aan de hand van iconische gebouwen een doorsnede gegeven van de geschiedenis van onze provincie.

11^e eeuw

Leermens: Donatuskerk (Plusminus 1090)

Onderwerpen: landschappen, vroegste schriftelijke geschiedenis, kerstening, Liudger en Bernlef, moederkerken, Friese cultuur (wierden, boerensamenleving), seendkerken.

12^e eeuw

Marsum: Mauritiuserkerk (1200)

Onderwerpen: introductie baksteen, eerste kloosters in de Ommelanden, ontstaan parochiale systeem, bisdommen Utrecht, Münster en Osnabrück, eigenkerkensysteem.

13^e eeuw

Termunten: Ursuskerk (1275)

Onderwerpen: de 'Groninger' romano-gotiek, bloei van het 'kloosterlandschap', de prefect van Groningen, de Slag bij Ane (1227), de eerste bedijkingen, de 'Friese vrijheid'.

14^e eeuw

Middelstum: borg Ewsum (1371)

Onderwerpen: opkomst van de hoofdelingen, de bouw van steenhuizen, neergang van de 'Godsvrede', einde van de romano-gotiek (Zeerijp), vroege Gotiek.

15^e eeuw

Ter Apel: Kruissherenklooster *Domus novae Lucis* (vanaf 1465)

Onderwerpen: 'stadsstaat Groningen' (Martinitoren 1483), kloosterleven in Groningen, bouwexplosie van de Gotiek, Groningen onderwerpt het Oldambt, de Addinga's in Wedde.

16^e eeuw

Bourtange: vesting (1580)

Onderwerpen: de Saksische Vete, de Gelderse Oorlogen, Groningen onder Habsburg (1536), bisdom Groningen (1559), Slag bij Heiligerlee (1568), Groninger Schansenkrijg, Reformatie.

17^e eeuw

Groningen: Goudkantoor (1634).

Onderwerpen: macht van de hoofdelingen in de Ommelanden, Groningen handelsmetropool, Westerwolde onder Groningen (1619), protestantse cultuur.

18^e eeuw

Wildervank: Margaretha Hardenbergkerk (onder andere 1777).

Onderwerpen: de Groninger Veenkoloniën, de veepest en de omwenteling in de landbouw, culturele hoogtepunten (classicisme, orgels), Patriotten en Prinsgezinden, de Fransen.

19e eeuw

Midwolda: boerderij Hermans Dijkstra (1858).

Onderwerpen: De Bataafse omwenteling en het koninkrijk, bloei van de Groninger landbouw, proces Abel Derkskinderen (beklemrecht), universiteit, sociale verhoudingen.

20e eeuw

Veelerveen: arbeiderswoningen Granpré Molière (1920).

Onderwerpen: ontginningen en werkverschaffing, nabloei landbouw, crisisjaren, Tweede Wereldoorlog, wederopbouw, gasbel Slochteren.

